

jelentettek a klasszikus marxista megközelítés számára.

Fredric Jameson munkássága, különösen a „*The Political Unconscious*” és a „*A posztmodern, avagy a kései kapitalizmus kulturális logikája*” című művek, olyan hermeneutikai keretet biztosítanak, amelyben a kulturális alkotások társadalmi-szimbolikus aktusként értelmezhetők. Ez a hermeneutikai kör a folyamatos újraolvasás és az ideológiai rétegek elemzése révén a posztmodern művek mögött rejtőző gazdasági-társadalmi meghatározottságokat hozza felszínre.

A tanulmány fő állítása, hogy a Jamesoni megközelítés nem tagadja, hanem tovább viszi Lukács dialektikus szemléletét. Míg Lukács a realizmus egységes formái kereteit tartotta elsődlegesnek, addig Jameson a posztmodern töredezettséget is a kapitalizmus lényegi ellentmondásaihoz köti, és a „*késő kapitalista*” kultúra jelenségeit a politikai tudattalan vizsgálatán keresztül teszi értelmezhetővé. Így Jameson értelmezésmódja – a Lukácsi örökség továbbfejlesztéseként – egy rugalmasabb elemzői gyakorlatot biztosít, amely a 21. századi kulturális produktumokra is kiterjeszthető.

Horváth Mihály

BETŰ – JEL – (VIDEÓ)KÉP: Lettrizmus és videóművészet

A hatvanas években kibontakozó videóművészeti paradigmaváltás nem csupán technológiai újításként jelent meg a mozgókép-alapú vizuális kultúra történetében, hanem egyúttal a befogadó és a kép viszonyrendszerének radikális újragondolásaként is. Az új médium korai kísérletei a domináns filmnyelvi hagyomány ellenében formálódtak, és a mozgóképtermelés- és fogyasztás kritikájaként jelentkeztek.

A késő-avantgárd lettrista mozgalom kép-alapú gyakorlatai az általuk „hipergráfiának” nevezett diszciplínára, a jelek univerzális művészetére építettek. A lettristák által használt hipergráfia egy olyan vizuális kifejezési rendszer volt, amely az írás, betűk, jelek, kódok (pl. Braille, Morse, paraszemikus ábécék, testnyelv stb.) esztétikai kombinációit alkalmazta multimediális keretben, általában konceptuális vagy szemiotikai rétegzettséggel. A hipergrafikus művészet nem a jelentéskonstellációkra, hanem sokkal inkább a jelkonstruálás és az ad hoc, önkényes jelentéstulajdonítás performatív aktusára épített, amelyet egy új érzékelési rendszer megalkotásának naiv vágya vezérelt. Bár a lettrizmus történetileg elsősorban a hagyományos képzőművészeti médiumok, a film, valamint a költészet területén bizonyult igazán meghatározónak, egyes kései kísérletei – például Isidore Isou *La télévision déchiqetée ou l'anti-crétinisation* (1962) – megnyitották a videó médiuma felé mutató tevékenységek lehetőségét.

Jean-Paul Curtay ezt az ösvényt kívánta kitaposni a „hipergrafikus videóművészet” elméletével, azonban ez a törekvés kidolgozatlan maradt. Előa-

dásomban ezt az elképzelést igyekszem továbbgondolni, és a lettrizmus kezdetleges „hipergrafikus videóművészetét” egy olyan szemiológiai és konceptuális megközelítésként elemzem, amely a mozgóképet nem vizuális képfolyamként, hanem mindenekelőtt (elektromágneses) jelkonfigurációként értelmezi – nem narratív, hanem strukturális és technológiai alapon.

Horváth Sára

A távmunka európai térbelisége és regionális vonatkozásai

A 21. században a munkaerőpiac erőteljesen átalakult a kommunikációs technológiák rohamos fejlődésének köszönhetően. A változás egyik legmeghatározóbb jelensége a távmunka és annak elterjedése, amely új dimenziókat és lehetőségeket teremtett meg a munkavégzés térbeli és időbeli szerveződésében. A távmunka értelmezése az utóbbi időben kiszélesedett: lehetővé teszi, hogy a munkavállalók fizikai jelenlét nélkül, digitális eszközön keresztül végezzék a feladataikat, valamint magába foglalja az otthoni környezetben megvalósuló, nem informatikai jellegű tevékenységeket is, ezáltal rugalmasabbá téve a munkavégzést.

A téma kutatása napjainkban különösen fontos, hiszen a Covid-19 járvány egyre népszerűbbé tette a távmunkát és felgyorsította annak elterjedését. A távmunka nemcsak a munkaerőpiaci, hanem társadalmi és gazdasági szempontból is érdekes és vizsgálendő. Hatással van például a lakóhelyválasztásra, a befogadó és küldő országok társadalmi és gazdasági helyzetének alakulására, valamint a magánéleti egyensúlyra.

A kutatásom során kvantitatív adatfeldolgozást végeztek az Eurostat és a KSH adataira támaszkodva, és megvizsgálom, hogy milyen a térbeli és időbeli változása és vonatkozása a távmunka elterjedésének Európában és Magyarországon.

Az eredmények alapján az Európai Unióban a 15–64 éves munkavállalók közül 2017-ben 5,1%, míg 2020-ra már 12,1% dolgozott állandóan távmunkából. Magyarországon ez az arány 2017-ben 2,5%, 2020-ban pedig 3,5% volt, tehát a növekedés üteme elmaradt az uniós átlagétól.

Hósi Rajmund

Elektromos vázizomstimuláció hatásának vizsgálata génexpressziós szinten az akut iszkémiás stroke egérmodelljében

Az akut iszkémiás stroke (AIS) Magyarországon évente 50000 embert érint, azonban nincs hatékony terápia a betegség kimenetelének javítására. Előzetes eredményeink alapján az elektromos izomstimuláció (EMS) javítja a szenzomotoros funkciókat és csökkenti az infarktus méretét az AIS egérmodelljében. Munkánk célja, hogy génexpressziós vizsgálatokkal azonosítsuk az EMS terápia